în primul rând. Timp în care Occidentul vădește în snop genii individuale care lasă urme adânci, recognoscibile după secole. Noi ne mulțumim cu ploile mărunte. Rezumând, pe români i-a legat de eternul spiritual al culturii numai lucrarea anonimă a mulțimii. Aceasta a produs totuși valori însemnate, le simțim, firește, în primul rând noi înșine: o limbă cultă cu lucrarea iute și iscusită, o prodigioasă artă populară, apoi, scrie gînditorul, „o organizare politică solidă, judecând după împrejurările în care am trăit". Ne-am ales față de Europa vestică un alt fel de activitate: acolo un proces de neîntreruptă personalizare a energiei, cu ridicate consecințe în cultură și civilizație; aici, la noi, „prin sufletul colectiv al mulțimei".

În viziunea lui C. Rădulescu-Motru, remediul ar fi o grabnică europenizare (deceniul 8 din secolul trecut aducînd și la noi parteneriate excepționale euroatlantice și paneuropene). Ne-ar trebui însă mai mult de atât: un entuziasm pentru europenizare (aceasta va fi lipsit și la 1931, constată dezamăgit autorul; astăzi, din nou, piedicile puse de Austria, cu complicitatea vădită a Rusiei și acoliților de oriunde, la apel răspunzând și coloana cincea, remarcabilă, din țară). Europenizare – aceasta înseamnă *amplificarea vocațiilor individuale*, ele sunt „pârghiile nesesare progresului omenesc". Fără de ele, popoarele sunt condamnate la stagnare și așteptare, la o neutralizare a conștiinței. Trebuie așadar adusă la timpi rapizi funcțiunea conștiinței, aceasta chemând tocmai *adâncirea rolului personalităților*. Odată făurită cultura anonimă, ea trebuie interpretată, înțeleasă doar ca o perioadă de tranziție, nu e faza finală. „Europenizarea noastră ar fi trebuit să înceapă cu punerea în valoare a vocațiilor individuale". Această punere în valoare, să recunoaștem, e încă actuală.

Note.

1. Constantin Rădulescu-Motru, *Personalismul energetic și alte scrieri*, Editura Eminescu, București, 1984.
2. „De câte ori se organizează ceva pe pământ din punct de vedere social și politic, se are totdeauna în vedere o ordine perfectă și eternă [...] Toate sistemele mari de gândire, în materie socială și politică, sunt de fapt spiritualități, adică justificări pentru anumite credințe", constată filosoful.
3. C. Rădulescu-Motru, *Op.cit.*.
4. „Românismul, adaugă C. Rădulescu-Motru – aduce cu el sufletul unei noi și puternice spiritualități. El înseamnă voința de a asigura viitorul neamului românesc, prin selectarea și punerea în valoare a însușirilor cu care acest neam a venit pe lume".
5. Emil Cioran, *12 scrisori de pe culmile disperării*, Biblioteca Apostrof, Cluj Napoca, 1995.
6. Emil Cioran, în *Schimbarea la față a României* comentează și el în ordinea *geopsipsycheei*: „Nefiind legați de spațiu – spune el despre evrei – și neformând un stat (*stat*-ul e, se vede, repede, *așezare*: tihna și adăpostirea în sursă, în izvor). Ei sunt un popor extraordinar dar nu o națiune". Și continuă: „Evreii sunt singurul popor care nu se simte legat de peisaj. Niciun colț de nume nu le-a modelat sufletul; de aceea sunt în nu importă în care țară sau continent". „Nesimțindu-se nicăieri acasă, ei nu cunosc în niciun fel tragedia înstrăinării".
7. Vezi și Isaac Asimov (1920-1992).
8. C. Rădulescu-Motru, *Vocația, factor hotărâtor în cultura popoarelor*, ed. cit.

■

Dubla cenzurare a monografiei lui Mircea Vulcănescu despre Nae Ionescu

Isabela Vasiliu-Scraba

Motto:
„Deasupra tuturor gloriilor efemere și deșertăciunilor legate de patimile omenești, un singur punct rămâne fix, neclătinat de nici o catastrofă istorică: geniul"
(Mircea Eliade)

Mircea Vulcănescu povestește întâmplarea la care a asistat când profesorul Nae Ionescu și-a reînceput cursul de logică după forțata întrerupere cauzată de prima sa întemnițare. Atunci, la arestarea din 2 ianuarie 1934, consilierului regal Nae Ionescu i-a fost suprimat și „Cuvântul" odată cu instituirea cenzurii. „Cuvântul" avea să mai apară doar trei luni în 1938 până la a doua arestare a lui Nae Ionescu din care i s-a tras moartea. În 1934, pentru eliberarea filozofului a pledat și Nicolae Iorga. În *Memoriile* istoricului apare informația că Titulescu a fost cel care ar fi intervenit pentru repetatele arestări ale lui Nae Ionescu, două pe 2 ianuarie și una pe 6 martie 1934. La Camera Deputaților, despre abuzivele arestări (fără mandat) a vorbit Grigore Iunian, semnalând și informația din ziare străine că Nicolae Titulescu, solicitat a intra în guvern, pusese condiția să fie arestat Nae Ionescu (vezi *Biografia lui Nae Ionescu*, vol. III, Muzeul Brăilei, Editura Istros, 2003 pp. 250-255).

Având posibilitatea de a consulta, prin amabilitatea Mariucăi Vulcănescu, manuscrisul cărții tatălui ei cu volumul despre Nae Ionescu scos de fosta Editură Politică la scurt timp după căderea Cortinei de fier, am constatat arbitrariul editării[1] în care, de exemplu, pagina 17 se continua pe pagina 36, continuarea paginii 40 se găsea la p.51 iar pagina 45 își avea continuarea la pagina 22 a monografiei *„Nae Ionescu. Așa cum l-am cunoscut"* (Ed. Humanitas, 1992).

Când, prin acelasi procedeu, aceeași editură a tipărit în 2004 „ediția nord-coreană" (apud. Dan Petrescu) a prelegerilor lui Alexandru Dragomir, directorul editurii scria cu nedisimulată mândrie de aportul adus de editor („discipol al lui Henri Wald", cum îl considera Noica pe Liiceanu după zece ani de când se cunoscuseră în casa stalinistului H. Wald) în recompunerea după bunul lui plac a unor conferințe pe care întâi le-a ciopârțit apoi le-a reasamblat fără acordul autorului încă în viață la vremea unor asemenea intervenții lipsite de orice justificare (vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Ultimul interviu al filozofului Alexandru Dragomir*, în rev. „Asachi", Piatra Neamț, Seria a III-a, Nr. 1 (237), ianuarie 2008, p.11, https://isabelavs2.files.wordpress.com/2020/10/ultimul-interviu.jpg, precum și volumul: Isabela Vasiliu-Scraba, *Propedeutică la eternitate, Alexandru Dragomir în singurătatea gândului*, Slobozia, 2004).

În *Jurnalul* său, filozoful și istoricul de artă Petru Comarnescu[2] notase că una este cenzurarea comunistă cu foarfeca (utilizată la textul lui Mircea Eliade din 1967 despre Mircea Vulcănescu cuprins în volumul: Mircea Vulcănescu, *Ultimul cuvânt*, Ed. Humanitas, 1992, unde cenzurată a fost și scrisoarea lui Cioran despre Vulcănescu din 1966, vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Cioran despre Mircea Vulcănescu într-un text cenzurat în post-comunism*, https://isabelavs2.wordpress.com/mircea-vulcanescu/isabelavs-cioran-vulcanescu-cenzurat/) și alta, infinit mai greu de acceptat, este intervenția cenzurii care impune adausuri din burtă într-un text semnat de un altul[3]. Pe ambele era silit să le suporte ca să poată trăi din scris la limita mizeriei (cu veșnice împrumuturi de la prieteni și zile în care mâncarea marginalizatului scriitor interbelic se reducea la ceai cu pâine), cariera universitară fiindu-i fără motiv interzisă. Organizator (sprijinit de Mircea Vulcănescu) al simpozioanelor „de mare succes și atracție publică" ale Asociației „Criterion"[4], Petru Comarnescu își luase doctoratul în America despre care apoi a scris cărți extrem de interesante, volume evacuate de cenzura comunistă din circuitul public[5]. În toată perioada comunistă, odată cu publicarea, au fost ades practicate cele două procedee (tăiere și prostească adăugire, ca în cazul interviului luat de Adrian Păunescu academicianului Mircea Eliade, postat în formă comunist-cenzurată pe internet și în zilele noastre). Abuziva cenzură caracteristică statului totalitar comunist a fost perpetuată de fostele edituri comuniste și după renunțarea la ideologia marxistă impusă cu forța unui regim polițienesc care a făcut milioane de victime[6].

La confruntarea ediției (să-i spunem „nord-coreană") a monografiei lui Mircea Vulcănescu despre Nae Ionescu (Ed. Humanitas, 1992) cu cele 180 de pagini dactilografiate ale manuscrisului vulcănescian (din 1941-1945) am avut și surpriza să constat (la p. 68 a ediției scoasă de Humanitas) existența unor adăugiri după binecunoscutul procedeu comunist de intervenție impusă de pe poziții de forță în textul altuia odată cu publicarea. Cei care au îngrijit tipărirea (pentru că nu a fost numai țărănistul Alexandru Badea, cum am arătat la prima notă) **au trecut din burtă** la subcapitolul „Despre îngeri și despre Siguranță" următorul „calambur" (simpluț de tot) inspirat cenzorilor de înțelesul „Siguranței" ca ceva sigur:

„Siguranței... („Ca și cum ar fi ceva sigur pe lumea aceasta", ar avea aerul să zică!) Și toate sunt aici pe o muchie de cuțit..."[7]. Mai trebuie precizat că editorii au smuls întregul subcapitol „Despre îngeri si despre Siguranță" de la locul lui care, conform manuscrisului, ar fi fost la sfârșitul paginii 149 și nu la pagina 67 cum apare în volumul de la Humanitas. Pentru că subcapitolul despre îngeri nu este decât o continuare firească în linie ideatică a subcapitolului „Acțiune și contemplație", acțiunea fiind eventuala acceptare a postului de Șef al Siguranței propus unui filozof de esență contemplativă.

O trimitere la un **adaus din burtă** de la pp. 142-143 după consemnarea (verificată ca existentă în manuscris!) că „discuția despre politică n-a prins", se găsește într-un „Mister medieval..." (p.10), despre „apașul metafizic" Nae Ionescu, desemnare preluată malițios de Liviu Bordaș din notițele disparate rămase de la V. Băncilă și publicate sub formă de carte cu titlul neinspirat: Vasile Băncilă, *Un cavaler prestant al spiritului* (Cluj-Napoca, Ed Eikon, 2011). Născut în 1970, autorul „Misterului medieval..." – fasonat după

➲

ideile cuprinse în lucrarea: Isabela Vasiliu-Scraba, *O pseudo-descoperire a unui pseudo-plagiat...*, Slobozia, Ed. Fundaţiei „Ionel Perlera", 1995 –, porneşte de la George Călinescu despre care Petre Ţuţea spusese că „faţă de Nae Ionescu nici n-a existat" întrucât „n-avea vocaţie filozofică nici cât un măturător"[8].

Pasionat de scrisorile „turnătorului" Culianu trimise marelui savant Mircea Eliade (vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Mircea Eliade şi unul dintre turnătorii săi anonimizaţi*, https://isabelavs2.wordpress.com/mircea-eliade/secuculieliade/), Liviu Bordaş, autorul „Misterului medieval în trei acte", ar fi (în opinia televizatului Andrei Pleşu) un al doilea „nou Eliade" pentru că „i-a refăcut itineranţa geografică", adică a ajuns în India. Se ştie că primul care a primit titlul de „nou Eliade" a fost Culianu. Din nefericire, asasinarea la 40 de ani (ca trădător al Securităţii, cf. Andrei Oişteanu, *Asasinarea lui Culianu*, în rev. „Oglinda literară", Focşani, august 2011, anul X, nr. 116/ 2011, p.7065), l-a împiedicat pe primul „nou-Eliade" să refacă „traseele interioare şi parcursul ştiinţific" al savantului Mircea Eliade, considerat „cel mai mare istoric al religiilor din secolul XX". Uluitoarea performanţă i-ar fi reuşit însă lui Liviu Bordaş, al doilea „nou Eliade", după exagerările mediatizatului Andrei Pleşu, atins si el de „sindromul Paul Robeson"[9] împreună cu noii săi Eliazi (vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Cum l-a minimalizat Andrei Pleşu, un fals filosof al religiilor, pe Mircea Eliade*, https://isabelavs2.wordpress.com/mircea-eliade/isabelavs-plesueliade10/.

La un an după trecerea în lumea de dincolo a iniţiatorului *Scolii trăiriste*, Mircea Vulcănescu (prin articolul „Amintiri universitare. Ulysse printre sirene", apărut în revista „Pan") făcuse cunoscută întâmplarea din 1934 când Profesorul şi-a reluat în „Amfiteatrul Maiorescu" prelegerile de ca şi cum n-ar fi existat săptămânile de temniţă. „În clipa aceea – scrie discipolul Vulcănescu – eu am înţeles ce va să zică un om tare. Si ce deosebire de *soi* era între acest om şi marea massă a celorlalţi ocupanţi ai arenei vieţii noastre publice" (Crestomaţie, 1998, p. 409).

Odată cu publicarea cărţii lui Mircea Vulcănescu despre Nae Ionescu (la distanţă de jumătate de secol de la scrierea ei) nu mai regăsim subtitlul „Ulysse printre sirene" la primul capitol („Amintiri universitare"). Abia la capitolul al V-lea („Probleme tulburi", pp. 118-119 din volumul scos de Humanitas) se poate citi şi textul din revista „Pan" (numărul festiv consacrat lui Nae Ionescu în 1941).

Oricine citeşte „Amintiri universitare. Ulysse printre sirene" – din crestomaţia intitulată „Nae Ionescu în conştiinţa contemporanilor săi" (Criterion Publishing, Bucureşti, 1998, pp. 409-410) alcătuită de Gabriel Stănescu –, îşi dă seama cu uşurinţă că nu la „probleme tulburi" se înscrie conţinutul textului vulcănescian. Mai ales dacă parcurge finalul în care este evidenţiată admirabila comportare a filozofului pe 3 martie 1934, profesor rămas de atunci în memoria discipolului ca „un om întreg, singur şi sigur în mijlocul *furtunii* din jur, ca un căpitan de corabie, stăpân pe cârmă, în mijlocul talazurilor". Era furtună, (şi nu „forfotă" cum gresit apare în volumul din 1992) fiindcă după cele două cursuri din 3 si 4 martie, Profesorul avea să fie rearestat în seara zilei de 5 martie, procesul având loc pe 19 martie.

Această amintire din 1934 trebuie să fi fost textul cu care filozoful Mircea Vulcănescu a început să scrie – în vremea războiului pentru Basarabia şi Bucovina cotropite de Stalin – întâia carte despre Nae Ionescu din cultura românească, monografie terminată atât pe ideea că liniştea şi neliniştea maestrului au trecut discipolilor, cât şi pe constatarea după care „contactul cu un om care a atins cu aripa vie a gândului său toate apele cugetării, toate ispitele stării omeneşti, nu poate fi decât binefăcător" (cf. *Nae Ionescu. Aşa cum l-am cunoscut*, Bucureşti, 1992, p. 154).

Cu arbitrarele schimbări în ordinea paragrafelor, subcapitolelor, etc., Alexandru Badea (?) datează greşit momentul când a început Mircea Vulcănescu să scrie volumul. Făcând „uitat" articolul din „Pan", el (?) a luat ca reper anul 1942 în care a apărut „Izvoare de filozofie" cu textul prelegerii naeionesciene despre iubire ca instrument de cunoaştere (vezi la subcapitolul „Ortodoxia fundamentală a lui Nae Ionescu", la p.48 nota 28 al cărei conţinut se citeşte la p. 161).

Editorii volumului scos de Humanitas au rearanjat „Amintirile universitare", mutând întâmplarea din 3 martie 1934 la capitolul al V-lea („Probleme tulburi"). Probabil s-au temut de limpezimea articolului din „Pan" unde discipolul descrie „caracterul radical şi aspru cu care [Profesorul] sugruma ispita spre vanitate". Atunci pe Mircea Vulcănescu l-a impresionat „manifestarea bărbătească a unui spirit care nu se lăsa abătut din calea lui de ispita nici unei vrăji, oricât de îmbietoare" (cf. Mircea Vulcănescu, *„Amintiri universitare. Ulysse printre sirene"*, în rev. „Pan", 1941). Revenit (după ce fusese închis fără mandat de arestare) în faţa studenţimii cuprinse de un imens entuziasm, Profesorul „nu s-a lăsat răpit de val" şi n-a început să „propovăduiască naţiunii ca Fichte odinioară" (cf. Mircea Vulcănescu, *Ulysse printre sirene*).

Unicul fondator de şcoală filozofică românească a făcut atunci, în răgazul de libertate între două arestări, o lecţie „de riguroasă ţinută abstractă" (M. Vulcănescu). Exact ceea ce le-a fost întotdeauna imposibil de urmărit ideologilor comunişti care, îngrijind manuscrisul vulcănescian, nu s-au sfiit să intervină adăugând propriile lor opinii, semnalate în paragraful de mai jos cu majuscule: „Nu e vorba de comunism, a cărui ideologie este, din nenorocire, ÎN MARE PARTE, un jargon fără nici o legătură cu realităţile cărora li se aplică" (vezi vol.: Mircea Vulcănescu, *Nae Ionescu. Aşa cum l-am cunoacut*, Ed. Humanitas, 1992, pagina 54 a cărei continuare este pusă de editorii –foşti comunişti – la paginile 136-139).

Încercând a desface iţele abuzivei arestări, destul de sugestivă apare „explicaţia" ziaristului rămas fără ziarul „Cuvântul", povestită de Mircea Vulcănescu în monografia sa despre Nae Ionescu (1992, p.145). La procesul din 19 martie 1934, Nae Ionescu (în final achitat) s-a prezentat pe sine drept cel care-l avertizase pe I.G. Duca de intenţia lui Titulescu de „a-l îmbrânci în apă", cunoscând că I.G. Duca nu ştie să înoate. După ce Titulescu i-a dat brânci şi I.G. Duca (asasinat în decembrie 1933) s-a înecat, a fost arestat Nae Ionescu fără alt motiv decât acela că l-a avertizat pe I.G. Duca să se păzească de Titulescu.

Parabola naeionesciană intră (fără doar şi poate) în vădit conflict cu istoria interbelică deformată cu tot dinadinsul de mercenarii ocupantului sovietic al României care l-au ridicat în slăvi pe Nicolae Titulescu. O foarte interesantă prezentare a cadrului istoric în care a avut loc asasinatul din 29 dec. 1933 o face însuşi Mircea Vulcănescu în monografia despre Nae Ionescu, arătând (după ce-i descrisese evoluţia) eforturile făcute de cei dinăuntrul ţării (politicieni, mari industriaşi, regele) pentru a profita de mişcarea întemeiată de Codreanu.

În textul primei sale amintiri despre Profesor, Mircea Vulcănescu a consemnat că pe 3 martie 1934 Nae Ionescu ar fi vorbit despre structura spaţiului matematicienilor întrucât ea se deosebeşte de structura spaţiului nostru. În fapt discipolul comprimă într-o singură prelegere materialul a două cursuri ţinute două zile la rând.

Din prefaţa volumului naeionescian publicat 1943 (volum de 346 pagini înghesuite de Humanitas în 240 de pagini la re-editarea din 1993) se poate citi că prelegerile cursului de filozofia logicii din 1934-1935 ar fi „dominate de concept". Editorii nu adaugă însă ceea ce era de completat întru lămurirea poziţiei filozofice a maestrului lor. Anume că preponderenţa conceptului era firească la un filozof care credea că o viziune metafizică posibilă în lumea modernă ar fi în exclusivitate cea de obârsie aristotelică, unde subzistă o viziune substanţialistă (vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *„Chintesenţa" trăirismului*, https://isabelavs2.wordpress.com/nae-ionescu/isabelavs-nae-chintesenta-trairismului/).

Dintre editorii *Logicii generale* din 1934-1935, probabil că Noica a fost cel care a scris prefaţa continuând pe ideea că „funcţia esenţială a conceptului este să separe un lucru de ceea ce nu e... pentru că o căciulă nu poate fi numită pepene". Am presupus că Noica a scris prefaţa, doar revăzută şi (poate) pe alocuri adăugită de Mircea Vulcănescu, întrucât Noica (atunci de 34 de ani) amestecă planul realităţii schimbătoare cu planul conceptelor logice. El notează că pentru comunicarea gândirii, trebuie păstrată proprietatea termenilor „cu toată alunecarea reală a obiectelor". Tot Noica trebuie să fi scris (cu infatuarea tinereţii) şi prostioara (în niciun fel argumentată!) după care primele prelegeri din 1934-1935 ar fi avut parcă „ceva chinuit" (cf. Prefaţă la vol.: Nae Ionescu, *Logica I. Logica generală. Ultimul curs, 1934-1935*, Bucureşti, 1943).

Logician cu preocupări metafizice, Profesorul diferenţiase chiar la prelegerea din 3 martie 1934 planul real de cel logic, planuri în care conceptele (/ noţiunile) nu au acelaşi fel de existenţă. În timp ce obiectele din planul real au o reprezentare, o esenţă şi o existenţă, obiectele logice (conceptele logice) nu au nici reprezentare, şi nici o existenţă sensibilă asemănătoare cu existenţa din planul real, logica însăşi fiind o disciplină formală. Conceptele logice sunt simplu cadru care delimitează obiectele din afara lor. Conceptele ca obiecte logice au însă identitate făcând prin aceasta posibilă cunoaşterea. Obiectele logice (conceptele logice) se caracterizează prin funcţia de „lege" care delimitează ce obiecte reale îi sunt subsumate (ca masa, de ex). Spre deosebire de planul logic, în planul real identitatea este inexistentă pentru că aici domneşte schimbarea în spaţiu şi timp. Abia în a doua prelegere vorbeşte de spaţiul matematicienilor, pornind de la tranzienţa conceptelor („creaţii omeneşti"), i.e. de calitatea lor de a avea priză asupra realităţii, de a trece în realitate, astfel servind drept instrumente de cunoaştere. Metafizicianul Nae Ionescu îşi încheie cea de-a doua prelegere invocând cunoştinţa metafizică: Pretenţia de a găsi înăuntrul conceptului esenţa obiectelor sensibile ţine de planul de existenţă filozofică propriu cunoştinţei metafizice.

Liviu Bordas – în anul publicării *Apaşului metafizic* (Ed. Humanitas, 2010) – era convins că la Nae Ionescu metafizica „era o înţelegere-trăire a realităţii, o încercare de a cunoaşte legea ei internă pentru a o stăpâni" (vezi rev. „Tabor", Cluj-Napoca, anul IV, 6/ 2010). Ieşită din neştiinţa într-ale filozofiei, respectiv din imposibilitatea de a pricepe că planul cunoaşterii ştiinţifice (a cărei finalitate este stăpânirea lumii) se distinge de planul cunoaşterii metafizice –, al doilea „nou Eliade" continuă cu ideea că „astfel definită [de el, Liviu Bordas şi nu de altcineva] metafizica se suprapunea peste concepţia magic-teosofică a adolescentului miop" („Tabor", IV, 6/ 2010).

Amuzant este că tocmai cursurile ţinute (după ieşirea din temniţă) de profesorul Nae Ionescu l-ar fi ajutat poate să priceapă că existenţa este independentă de cunoaştere. Dar chiar şi în gogomăniile pe

care le înşiră cel de-a doilea „nou Eliade”, el respectă (ca să zicem aşa) recomandările comunisto-securiştilor, fixându-şi atenţia pe „adolescentul miop”. Din *Cartea albă a securităţii* (Bucureşti, 1996) s-a aflat că înainte de 1990 recuperarea interbelicilor trebuia făcută favorizând scrierile de tinereţe şi evitând pe cât se poate scrierile publicate în Occident, după transformarea României în „gubernie penitenciară” (apud. Virgil Ierunca).

Din cele două lăzi cu arhiva lui Mircea Vulcănescu nu s-a publicat doar manuscrisul monografiei despre Nae Ionescu ci şi trei mari volume scoase de Editura Eminescu, al căror conţinut a mai apărut si între alte coperţi. Din primul s-au putut citi şi câteva fişe sub titlul „Posibilitatea conceptului” (vol. I, Ed. Eminescu, 1996, pp.103-104) în care studentul Vulcănescu notase [corect] independenţa existenţei de cunoaştere şi existenţa independentă de noi a conceptelor logice: noi nu inventăm, ci „descoperim proprietăţile analitice ale triunghiului”.

Asemenea conspecte studenţeşti neinspirat publicate de Marin Diaconu de-a valma alături cu adevărate capodopere de gând i-au dat prilejul unei autoare de poeme neruşinate (Marta Petreu, 1993) – care nicicând n-a putut urmări gândirea vulcănesciană (vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Filozoful Mircea Vulcănescu într-un dicţionar de Humanitas*, https://isabelavs2.wordpress.com/mircea-vulcanescu/isabelavs-vulcanescudictionar/) –, să-l privească de sus pe filozoful martirizat[10] în temniţa comunistă, scriind cu fumuri de mare specialistă despre decepţia pe care i-ar fi provocat-o conţinutul celor două lăzi cu arhiva lui Mircea Vulcănescu.

Doar din mărturiile celor care au audiat prelegerile lui Mircea Vulcănescu în închisoarea Aiudului se mai poate azi citi că Nichifor Crainic îl considera pe Mircea Vulcănescu „cel mai reuşit exemplar pe care l-a dat neamul românesc între cele două războaie” (apud. Teodor Duţu, 1923-1993, în vol.: *Apropouri penitenciare*, Ed. Alpha, 1999). Iar Nichifor Crainic „obligat [de ideologii comunişti] să trudească la demolarea propriei reputaţii” (ibid.) nu era singurul care să aibe o astfel de opinie despre Vulcănescu.

Felix Aftene *Meditaţie*
pictură, tehnică de autor, 80 x 80 cm

Note şi comentarii marginale

1. Alexandru Badea (n. 1936), fost director al Muzeului Bucureştiului si între 1997-2000 deputat ţărănist, scria în *Nota asupra editiei* că textul de bază folosit este cel „dactilografiat [de 180 de file, cu care am făcut confruntarea] preluându-se tacit intervenţiile autografe ale autorului. Intervenţiile editorului „în definitivarea locului unor fragmente au fost trecute la note”. Dacă ne uităm şi la notele editorului A.B., găsim doar nota 110 din care aflăm că la subcapitolul „Tehnica ziaristică şi sensul teologal al existenţei” s-ar fi operat câteva tăieturi de fraze care se repetau şi „a fost schimbată ordinea altor câteva fraze astfel încât textul [de la pp.146-147 ale ediţiei scoasă de Editura Humanitas în 1992] să fie mai coerent şi mai clar”. Pentru restul de modificări pe care le-am semnalat, nu este oferită nici o explicaţie. Ceea ce înseamnă că Alexandru Ioan Badea nu a ştiut de restul intervenţiilor, făcute de altcineva odată cu publicarea manuscrisului vulcănescian. E cât se poate de limpede că istoricul Alexandru Badea NU A FOST SINGURUL care a ingrijit ediţia, aşa cum apare trecut în susul paginii 4.

2. Pe 31 mai 1932, Petru Comarnescu nota în jurnalul său că „a pregătit şedinţa secţiei de filosofie a Criterionului” (vezi *Pagini de jurnal*, vol. I, Bucureşti, Ed. Noul Orfeu, 2003) la care a participat Mircea Vulcănescu, Constantin Floru şi alţii. Pe 20 oct. 1932, el consemnează că se ocupă de organizarea unui vast program de conferinţe, simpozioane etc. (p.69). Simpozionul despre Lenin, prezidat de C-tin Rădulescu-Motru, a fost păzit de poliţie din cauza agitaţiei produse de comunişti. „Aplauze mai ales la expunerea personalităţii şi concepţiei lui Lenin” (p.70). Cenzurarea filelor de jurnal face dispărut numele conferenţiarului, fiind vorba de Mircea Vulcănescu. Pe 3 decembrie consemnează că simpozioanele Criterionului sau ţinut la Brăila. Aici el a conferenţiat în contradictoriu cu Vasile Bancilă care la suplinit pe Mircea Vulcănescu. În ianuarie 1933 Comarnescu scrie în Jurnalul său că „după Crăciunul anului 1932 Criterionul nu a mai putut activa în public. Am fost consideraţi o tribună primejdioasă, pentru că acolo se propagau şi idei de stânga” (vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Abuz de imaginaţie: În strictă perspectivă istorică despre „prizonieratul” lui Eliade în istorie*, fragmentar în rev. „Argeş”, Piteşti, An IV (XL), Nr. 10 [280], octombrie, 2005, p.9; https://isabelavs2.wordpress.com/mircea-eliade/abuz-imaginatie/).

3. Cenzurarea cripto-comunistă cu foarfeca şi prin adăugiri arbitrare am putut observa si la confruntarea înregistrării lui Alexandru Dragomir de către Fabian Anton cu textul interviului publicat de oficialul „Observator Cultural” (vezi *Alexandru Dragomir, interviu refăcut si comentat de Isabela Vasiliu-Scraba*, https://isabelavs2.wordpress.com/miscellanea/isabelavs-adnotat3-interviu-alxdragomir/).

4. vezi Arşavir Acterian, *Câte ceva despre Mircea Vulcănescu*, în rev. „Jurnalul literar”, noiembrie, 1992, p.4.

5. În 1947 Petru Comarnescu publicase volumul „America”, iar în 1940 „Chipurile şi priveliştile Americii”, ambele scoase cu de-a sila din cultura românească (vezi Paul Caravia, *Gândirea interzisă. Scrieri cenzurate. România 1945-1989*, Ed. Enciclopedică, Bucureşti, 2000, p.126). După 1 noiembrie 1948 lista de titluri interzise de cenzura ideologilor comunişti în serviciul Moscovei cuprindea cam 8500 de titluri (vezi „O nouă rubrică a cenzurii”, in vol.: Isabela VasiliuScraba, *Contextualizări. Elemente pentru o topologie a prezentului*, Slobozia, Ed. Star Tipp, 2002, pp.129136, https://isabelavs2.files.wordpress.com/2020/10/o-noua-rubrica-a-cenzurii-1.pdf).

6. vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Poet la vremea lui Ahab. Poezii încifrate de Mircea Ciobanu şi salvatoarea neînţelegere a criticului Marian Popa*, https://isabelavs2.wordpress.com/articole/isabelavs-ciobanu10mirceapoezii/.

7. Pasajul citat (care nu există în manuscrisul filozofului Mircea Vulcănescu si care a apărut odată cu editarea la Humanitas) există la p.68 a volumului: Mircea Vulcănescu, *Nae Ionescu. Aşa cum l-am cunoacut*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1992. Epoca dominată de ideologia totalitară a comunismului ca si de prea bine cunoscuta mizerie morală „a încurajat şi privilegiat înclinaţiile spre laşitate, lichelism şi carierism, spre versalitate şi abandon al oricăror principii de demnitate şi conştiinţă profesională” scrisese Florin Mihăilescu în rev. „Viaţa Românească” (Bucureşti, 1-2 / 1998, p.137).

8. vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *O pseudo-descoperire a unui pseudo-plagiat. Lucrurile şi ideile platonice*, Slobozia, Editura Fundaţiei „Ionel Perlea”, 1995. În *Apaşul metafizic* (Bucureşti, 2010), Liviu Bordaş porneşte de la prostiile lui G. Călinescu (vezi Isabela Vasiliu-Scraba, „Orice mare inteligenţă basculează între filozofie şi religie”, sau, *Nae Ionescu şi Petre Ţuţea*, pe hârtie în rev. „Tribuna”, Cluj-Napoca, nr. 296/2015, şi nr. 304/2015; https://isabelavs2.wordpress.com/nae-ionescu/isabelavs-tuteanae/), spre a ajunge tot la falsurile puse în circulaţie după moartea lui Nae Ionescu de comunistul Zevedei Barbu, falsuri constituind fondul „pseudo-descoperii” pe care am publicat-o la Slobozia în 1995. Pe 12 iulie 1977 filozoful Vasile Băncilă consemnase că greşeala lui Zevedei a dat apă la moară „crohmălnicenilor” care au înşirat tot felul de inepţii despre faimosul Nae Ionescu. Cu acelaşi prilej a mai scris că universitarii interbelici Tudor Vianu şi C-tin Rădulescu-Motru au preluat idei de la filozofi occidentali, „dar nimeni nu i-a luat la bani mărunţi” (*Nae Ionescu, un cavaler prestant al spiritului,* Cluj-Napoca, 2011, p.90).

9. Înregistrat în America în decembrie 1990 când îşi scria C.V.-ul pentru angajarea ca profesor asociat la Chicago, jurnalistul Ioan Petru Culianu vorbise şi de manipularea din mass media comunistă în care dacă un străin făcuse afirmaţii „favorabile comunismului sau de tip oarecum marxist apărea cu poza în ziar... Nu ne dădeam seama de ce fusese selectat. Aici numim asta *sindromul Paul Robeson*”. Robeson era un artist total necunoscut în Statele Unite, dar lăudat în România ca „cel mai mare bas din lume”. Comuniştii il selectaseră si-i făceau reclamă întrucât Paul Robeson era un „exilat voluntar din America în Uniunea Sovietică ” (vezi „De vorbă cu Ioan Petru Culianu”, în Revista „22”, Nr. 21, 22-28 mai 2001, p.14; retipărire a interviului publicat de aceeaşi revistă a Grupului de Dialog Social pe 5 aprilie 1991 cu titlul: *„Lumea est-europeană – o tragică pierdere de timp, de oameni, de energie”*).

10. Iată descrise cutremurătoarele schingiuiri suportate de Mircea Vulcănescu în temniţa comunistă: Torturat la un moment dat în aceiaşi serie cu filozoful îmbolnăvit de TBC la anchetările din 1947 (cf. pr. N. Grebenea, *Amintiri din întuneric*, vol. I-II, Bucureşti, 1997), un fost deţinut îşi amintea următoarea scenă: „Torturarea mea s-a terminat şi acum zăceam aruncat într-un colţ pe jos. La rând era Mircea Vulcănescu. După ce l-au torturat prin bătaie pe tot corpul (pentru a nu ştiu câta oară) a căzut în nesimţire. Era plin de sânge. Un ţigan robust l-a luat de un picior târându-l pe jos. Capul i se bălăbănea în dreapta şi-n stânga ca o mingie legată cu o sfoară trasă de un copil... Cum trecea tocmai prin dreptul meu, m-am târât puţin ca să-i îmbrăţişez capul şi să-l încurajez. Se vedea că nu e mort. Ţiganul care il târa m-a îndepărtat cu o lovitură de bocanc în piept, care mi-a tăiat respiraţia”. (vezi N. Crăcea, *Mărturii din iadul temniţelor comuniste*). Un alt fost deţinut a povestit de încarcerarea la temperaturi de îngheţ drept pedeapsă pentru îndrăzneala lui Mircea Vulcănescu de a-i învăţa la Aiud româneşte pe gardienii maghiari: „A doua zi dimineaţă, Mircea Vulcănescu devenise un sloi de ghiaţă, după o noapte petrecută pe un ger de -20 de grade. Aşa l-au aflat şeful temnicerilor de altă limbă, şi tovarăşii săi, a doua zi dimineaţa. Ţurţure de ghiaţă, cu ochii deschişi, mort cu ochii vii. Se făcu ziuă, dădu soarele. Din ţuţurele cu ochii vii, s-a toropit atunci o lacrimă; apoi alta, alta, prelingându-se şi împreunându-se în sânul mumei-fire cu cele ale osândiţilor de limbă românească, în acea dimineaţă de iarnă, când aceştia şi-au luat rămas bun de la răposatul Mircea Vulcănescu, închinându-se, şoptind: Să-i fie ţărâna uşoară şi Dumnezeu să-i ierte pe călăi – căci numai de la El poate veni iertarea… De la cea mai frumoasă inteligenţă românească pe care norocul m-a învrednicit s-o cunosc” (vezi prefaţa lui Titus Bărbulescu la vol.: Mircea Vulcănescu, *Războiul pentru întregirea neamului*, Bucureşti, Ed. Saeculum I.O., 1999, p.17; a se vedea şi: https://www.youtube.com/watch?v=6kuhSDeAnVQ&t=159s).

■